

नागरी / ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य
संस्थामधील प्राथमिक / माध्यमिक
शिक्षकांच्या अंतर्गत बदली / सेवा
वर्ग करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग
शासन निर्णय क्र. संकिर्ण-२०१८/प्र.क्र.३८९/नवि-२०

हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
४ था मजला, मुख्य इमारत,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२.
दिनांक: १६ फेब्रुवारी, २०२१

संदर्भ:-

- (१) या संचालनालयाचे स्थायी आदेश -२२, क्र. नपप्रस-स्थायी निर्देश /२००३/प्र.क्र. ३६५/५, दिनांक २०.०५.२००४.
- (२) या संचालनालयाचे स्थायी आदेश -२२-अ, क्र. नपप्रस-स्थायी निर्देश /२००३/प्र.क्र. ३६५/५, दिनांक ११.०६.२००९.
- (३) या संचालनालयाचे स्थायी आदेश -२२-अ, शुद्धीपत्रक क्र. स्थायी निर्देश /नपप्रस-२००३/प्र.क्र. ३६५/(कक्ष-५), दिनांक ०८.०४.२०१५.
- (४) आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, स्थायी आदेश क्रमांक स्थायी निर्देश/नपप्रस-२०१७(२००३)/प्र.क्र. ३६५/(कक्ष-५)१२/१४९४, दिनांक ३१.०५.२०१७.
- (५) ग्राम विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: जिपब-४८१७/प्र.क्र. २८०/आस्था-९, दिनांक २९.०६.२०१७.

प्रस्तावना:-

नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या अखत्यारितील प्राथमिक व माध्यमिक शाळेतील शिक्षकांच्या अन्य नागरी / ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांच्या शाळेत कौटुंबिक तसेच विनिर्दिष्ट अडचणींच्या कारणास्तव बदली / सेवा वर्ग करण्याबाबत मोठ्या प्रमाणावर संबंधित शिक्षकांकडून सतत मागणी होत आहे. यासंदर्भात स्थानिक लोकप्रतिनिधी तसेच सन्माननिय आमदार/ खासदार यांच्याकडून शिफारशी तसेच पाठपुरावा करण्यात येत आहे.

यापुर्वी अशा बदल्या /सेवा वर्ग करण्यासंदर्भात आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, यांचे संदर्भ क्र. १ ते ३ येथील स्थायी आदेशान्वये आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, यांच्यास्तरावर कार्यवाही करण्यात येत होती. त्यामुळे असे प्रकरणे शासनस्तरावर हाताळण्याची गरज भासली नाही. तथापि दिनांक ३१.०५.२०१७ च्या आदेशान्वये आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, यांनी सदर स्थायी आदेश रद्द केल्यामुळे नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थामधील शिक्षकांच्या बदल्यांबाबत संभ्रम निर्माण झाला आहे.

ग्राम विकास विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: जिपब-४८१७/प्र.क्र. २८०/आस्था-९, दिनांक २९.०६.२०१७ अन्वये जिल्हापरिषद शिक्षकांच्या बदल्या /सेवा नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्था आस्थापने वर वर्ग करण्यास मान्यता दिलेली आहे. परंतु नगर विकास विभागाकडून यासंदर्भात कोणताही निर्णय झालेला नसल्यामुळे कौटुंबिक अडचणी / विनिर्दिष्ट परिस्थितीत नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थामधील शिक्षकांच्या अंतर्गत नागरी किंवा ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये बदली / सेवा वर्ग करतांना अडचणी येत होत्या. यासंदर्भात आयुक्त

तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, यांचा अहवाल मागविण्यात आला होता. संदर्भ क्रमांक २ येथील पत्रान्वये आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, यांचा अहवाल विचारात घेऊन वर स्पष्ट केल्याप्रमाणे नागरी तसेच ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये प्राथमिक / माध्यमिक शिक्षकांच्या कौटुंबिक अडचणी तसेच विनिर्दिष्ट परिस्थितीमध्ये सेवा वर्ग करण्याचे धोरण विहित करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय:-

❖ महानगरपालिका / नगरपालिका / नगरपंचायती यांच्याकडील शिक्षकांच्या सेवा कायमस्वरूपी वर्ग करण्यासंदर्भात शासनाने खालील अटी व शर्तीच्या अधिन मान्यता देण्याचा निर्णय घेतला आहे.

१. ज्या महानगरपालिका / नगरपालिका / नगरपंचायती अखत्यारीत येणाऱ्या प्राथमिक/ माध्यमिक शिक्षकानी सेवा वर्ग करण्याची मागणी केली असेल अशा सेवा वर्ग करण्यासाठी संबंधित दोन्ही नियुक्ती प्राधिकाऱ्यांची नाहरकत प्रमाणपत्र आवश्यक राहील.
२. नियुक्ती मागितलेल्या ठिकाणी लागू असलेल्या सेवा विषयक आणि वेतनाविषयक तरतूदी संबंधित शिक्षकांस स्विकारणे बंधनकारक राहील.
३. मूळ नियुक्तीच्या ठिकाणी असलेली सेवा जेष्ठता बदलीच्या नवीन नियुक्तीच्या ठिकाणी गमवावी लागेल यास संबंधित शिक्षकांची पूर्व समंती आवश्यक राहील. नवीन ठिकाणी त्यांची जेष्ठता कनिष्ठ राहील.
४. सेवा वर्ग करण्याची बदलीची मागणी करणारे प्राथमिक/माध्यमिक शिक्षकांची नियुक्ती ही नियमित पदावर झालेली असावी. तसेच परिविक्षाधीन कालावधी पुर्ण केलेला असावा.
५. संबंधित शिक्षकाविरुद्ध कोणतीही विभागीय चौकशी सुरु नसावी अथवा फौजदारी स्वरूपाचे गुन्हे दाखल झालेले नसावे.
६. लेखापरिक्षण आक्षेपांचे तसेच त्यांचे नावे असलेल्या सर्व आगाऊ रक्कमांचे समायोजन करून घेणे बंधनकारक राहील.
७. सेवा वर्ग करण्याच्या दिनांकाला शिक्षकांच्या भविष्य निर्वाह निधी खात्यात जमा असलेली रक्कम, निवृत्ती वेतन व रजावेतन वर्गणी बदली झालेल्या नागरी किंवा ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थेकडे वर्ग करणे आवश्यक राहील.
८. एकाच नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेमधून एकापेक्षा जास्त प्राथमिक/माध्यमिक शिक्षकांचे सेवा वर्ग करण्यासाठी अर्ज आले असेल अशा प्रकरणी ज्या नागरी किंवा ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये नियुक्ती मागितली आहे तेथे एकच पद रिक्त असल्यास सेवाजेष्ठता विचारात घ्यावी. तथापि महिला शिक्षकांबाबत प्राधान्य राहील.
९. शिक्षण सेवकांना बदली प्रक्रिया लागू नसेल, तथापि आपवादात्मक प्रकरणी पुर्वमान्यतेने अशी बदली करता येईल. यामध्ये महिला शिक्षण सेवकांस प्राधान्य राहील.
१०. एकाच जिल्ह्यातील नागरी किंवा ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये सेवावर्ग करता येणार नाही.

११. शिक्षकांचे पुर्वीच्या मुळच्या नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या शाळेतील पदावरील धारणाधिकार संपुष्टात येईल असे बंधपत्र घेणे आवश्यक राहील. सेवा वर्ग करणेची मागणी करणाऱ्या शिक्षकांची निवड ज्या प्रवर्गातुन झाली असेल त्या प्रवर्गातील पद संबंधित नागरी किंवा ग्रामीण स्थानिक स्वराज्य संस्थेमध्ये रिक्त असणे आवश्यक राहील.

❖ प्रस्ताव सादर करण्याची पद्धती:-

- १) महानगरपालिका / नगरपालिका/ नगरपंचायत यांच्या माध्यमिक/प्राथमिक शिक्षकाने बदली/सेवा वर्ग करणेची मागणी केली आहे अशा शिक्षकाने संबंधित प्रशासकीय अधिकारी यांच्याकडे परिपुर्ण अर्ज सादर करावा.
- २) प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर प्रशासन अधिकारी यांनी वर नमूद तरतूदीच्या अधीन छाननी करून महानगरपालिका असल्यास आयुक्तांच्या मंजुरीसाठी प्रस्ताव सादर करावा व मंजूरी मिळाल्यानंतर शिक्षकाने ज्या नगरपरिषद / महानगरपालिका शाळेत सेवा वर्ग करण्याची मागणी केली आहे अशी महानगरपालिका / नगरपालिका / नगरपंचायत प्रशासन अधिकारी यांचेकडे व जिल्हा परिषद असल्यास शिक्षणाधिकारी, संबंधित जिल्हापरिषद यांचेकडे प्रस्ताव सादर करावा.
- ३) ज्या महानगरपालिका / नगरपालिका/ नगरपंचायतीमध्ये बदली हवी आहे अशा संबंधित प्रशासन अधिकारी व जिल्हा परिषद असल्यास संबंधित शिक्षणाधिकारी यांनी वर नमूद अटी व शर्तीची पुरता होत आहे किंवा कसे याची पडताळणी करावी व त्यानुसार सेवा वर्ग करणे संदर्भात मंजूरी घेणेसाठी संबंधित आयुक्त/ मुख्याधिकारी/ मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांचेकडे प्रस्ताव सादर करावा.
- ४) दोन्ही नियुक्ती प्राधिकाऱ्यांनी उपरोक्त प्रमाणे सेवा वर्ग करण्याची प्रक्रिया पुर्ण झाल्यानंतर शिक्षण संचालक तसेच संबंधित शिक्षण उपसंचालक, प्राथमिक / माध्यमिक यांना व नगर विकास विभाग यांना आवश्यक कार्यवाहीसाठी आदेशाची प्रत अग्रेषित करावी.

❖ सेवा वर्ग करण्याबाबत मान्यता देण्याचे अधिकार:-

- १) महानगरपालिका / नगरपालिका / नगरपरिषदामध्ये सेवा वर्ग करूण हवी असल्यास संबंधित महापालिका आयुक्त / नगरपालिका / नगरपरिषदेचे मुख्याधिकारी याची तसेच जिल्हा परिषदेमध्ये बदली हवी असल्यास संबंधित जिल्हा परिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांची मान्यता आवश्यक राहील. त्यांनी विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून व विहित अटी व शर्ती विचारात घेऊन मान्यता देणे आवश्यक राहील.
- २) सेवा रिक्त पदी वर्ग करावयाची झाल्यास सेवा वर्ग करणाऱ्या नियुक्ती प्राधिकारी यांनी सर्व अटी व शर्तीचे पालन करून विहित कार्यपद्धतीचा अवलंब करून नियुक्ती प्राधिकारी यांनी सेवा वर्ग करण्याचे आदेश काढावेत.

०३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेताक २०२१०२१७१५२८०९९८२५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(शंकर त्र्यं. जाधव)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत: -

- १) मा. राज्यपाल महोदय यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
- २) मा. मुख्यमंत्री महोदय यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ३) मा. मंत्री / राज्यमंत्री नगर विकास विभाग, यांचे खासगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ४) प्रधान सचिव (नवि-२), नगर विकास विभाग, यांचे स्वीय सहाय्य, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ५) प्रधान सचिव, ग्राम विकास विभाग, यांचे स्वीय सहाय्य, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ६) प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग, यांचे स्वीय सहाय्य, मंत्रालय, मुंबई-३२
- ७) शिक्षण संचालक (प्राथमिक/ माध्यमिक), पुणे.
- ८) संबंधित विभागीय आयुक्त तथा प्रादेशिक संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय.
- ९) आयुक्त, सर्व महानगरपालिका.
- १०) आयुक्त तथा संचालक, नगरपरिषद प्रशासन संचालनालय, वरळी, मुंबई-३०.
- ११) जिल्हाधिकारी (सर्व).
- १२) सर्व जिल्हा प्रशासन अधिकारी (नगर विकास).
- १३) मुख्याधिकारी, सर्व नगरपरिषद / नगरपंचायत.
- १४) कार्यासन अधिकारी (सर्व), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२
- १५) निवडनस्ती (नवि-२०).